

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
З СУЧАСНИМ УКРАЇНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Бріт В.М.

Науковий керівник: Садовніков О.К.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

britvika@gmail.com

Вступ. Ранок 24 лютого 2022 року назавжди розділив життя українців на до та після. Російські війська розпочали повномасштабний військовий наступ. О п'ятій ранку я прокинулась від гучних, нескінченних вибухів, від того, що навкруги палає небо. Власними очима я бачила колони бойової техніки країни-агресора – відтоді моє рідне місто окуповане російськими загарбниками. В той момент, як ніколи, я зрозуміла значення слова «свобода», про яку так намагалися донести усім поколінням українські вітчизняні видатні постаті.

Мета дослідження. Метою написання даної роботи було дослідження взаємозв'язку життя та творчості Григорія Сковороди з сучасним українським суспільством в умовах російсько-української війни.

Матеріали та методи. При виконанні роботи були використані інформаційні наявні джерела наукової літератури іноземного та вітчизняного походження.

Результати дослідження. В умовах формування сучасного суспільства, досвід історичного минулого є напроцуд необхідним і важливим. Тільки через пізнання творчого шляху видатних співвітчизників, можна визначити вирішення проблем людства та розвитку духовної культури. Ідеї Сковороди не просто залишаються актуальними для українського сьогодення, але й відлунюють в українській ідентичності, в національному характері, що яскраво проявляються зараз, під час російсько-української війни. Його творчість та філософія стає ціннісним фундаментом самобутнього українського щастя, що утверджується в теперішній час.

Яскравим прикладом митця, який споконвіку передавав українцям дух свободи є великий народний мислитель, просвітитель, філософ, та письменник Григорій Савич Сковорода. Філософська, поетична, музична, педагогічна, історична творчість Григорія Сковороди привертає й сьогодні увагу науковців, його суспільно-історичні, етичні, естетичні погляди становлять важливий етап у розвитку вітчизняної наукової і суспільно-політичної думки. Життя людини, яку «світ ловив та не спіймав», є втіленням свободи та прикладом плавання проти течії. Найяскравішим віршем на цю тему є "De libertate", у якому поет порівнює свободу зі златом і проголошує, що й саме "злото" "проти свободи воно лиш болото", прославляючи Богдана Хмельницького як батька вольності.

Здобуток свободи український філософ розглядав як сенс людського буття. Свобода – це секрет щастя. Прагнення до щастя присутнє в кожній людині і становить невід'ємну частину її природи. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну вмить повністю змінило життя українців та їхнє ставлення до щастя. Війна приносить багато болю і залишає рани в серці і на душі: втрата здоров'я, близьких, житла, попередньої роботи, переїзди, розлука з рідними, тяжкий нервовий стан від новин. Українське щастя сьогодні, як і в працях Сковороди, тісно пов'язане з моральним вдосконаленням людини. У жорстких реаліях війни кожний громадянин робить свій внесок у життя держави, працюючи задля її благополуччя. Довести свої справжні патріотичні почуття можна зараз тільки через виконання своїх обов'язків, допомогу один одному, збереження внутрішньої свободи. Усвідомлення того, що ти залишаєшся людиною навіть за нелюдських обставин є вагомим компонентом цього специфічного відчуття щастя в умовах війни.

Ідеал людського суспільства в розумінні Григорія Сковороди спирається на засади любові до Батьківщини, правди, моральності, духовності, справедливості. Перевага духовного над матеріальним в житті митця проходить крізь віки, і, гадаю, не даремно під час теперішньої війни російська ракета поцілила в музей найславнішого українського філософа, намагаючись знищити пам'ять про мислителя, який у серці мав «те, що не вмирає».

Концепція «нерівна рівність» Сковороди, в якій філософ узяв за центральний символ фонтан, який наповнює різні за місткістю посудини, дає можливість кожній людині відрізнятись від інших своїм внутрішнім світом та сомореалізуватися в житті. Цю можливість надає Бог як «фонтан рівності». Спираючись на твердження Григорія Савича, щоб досягти «нерівної рівності», треба цінувати та оберігати культуру і мову свого народу, але водночас взаємодіяти у всесвіті з іншими цивілізаціями та поважати їх.

Відчайдушна війна та пропаганда, яку веде наразі Росія – це нахабний виступ проти самого Бога, проти задуму, що людське життя – найбільша цінність. Це призведе до духовної деградації російського суспільства, всіх народів, які поневолені Росією. Нажаль, велика частина людей, які навмисно залишилися під окупантами, пішли їх же кривавим шляхом. На окупованих територіях виявилися зрадники, які з готовністю очолили ворожі адміністрації. Саме про таких писав Г. Сковорода «Не знайдеш ніде такої підлої душі, яка не рада була б хоч сьогодні взійти на найвище звання, не міркуючи про сродність свою».

Поезія Григорія Сковороди завжди тлумачила про те, яке важливе і життєво необхідне звільнення людини від неволі. Запорукою людського щастя поет вважає соціальну і національну незалежність, як і усі ми прагнемо жити у мирній, вільній, незалежній Україні. Втрачаючи надбаний добробут, коли навколишній світ перестає бути спокійним і безпечним, людина переосмислює свої цінності, починає по-справжньому розуміти, що усе нематеріальне – життя, свобода, любов та щастя – найважливіший скарб, якого нас неможливо позбавити. Актуалізується принцип філософії щастя Сковороди: «...будь задоволений тим, що маєш».

Висновки. Отже, зважаючи на вище сказане, ми бачимо, що творчість та філософська спадщина Григорія Сковороди залишається актуальною і на сьогоднішній день. Григорій Савич і дотепер незримо присутній у житті сучасного українського суспільства, і буде потрібним і ще через багато тисячоліть. Великий митець обстоює свободу і права кожної людини, що в перекладі на тогочасну політичну мову передбачає демократичну тенденцію. Григорій Савич Сковорода – це той великий дух, котрий вселився в український народ, для того, щоб розбудити і підняти незламність та силу у боротьбі з нещадним ворогом.

«СВІТ ЛОВИВ МЕНЕ, АЛЕ НЕ СПІЙМАВ». ЖИТТЯ СКОВОРОДИ ПІСЛЯ СМЕРТІ

Горюнова І.О.

Науковий керівник: Савченко А.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

lgx135irka@gmail.com

Вступ. Григорій Сковорода, видатний філософ і поет, закликав людей шукати себе, а не сліпо служити самодержавству. Він залишив нам не лише свої твори, але і велику таємницю свого існування. Я прагну відкрити завісу над цією таємницею та розглянути актуальність вивчення долі великого мислителя.